

Š i f r a k a n d i d a t a :
A j e l ö l t k ó d s z á m a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izpitna pola 2 ≡
2. feladatlap

Obča geografija – Geografija Slovenije in Madžarske
Általános földrajz – Szlovénia és Magyarország földrajza

Torek, 10. junij 2014 / 90 minut
2014. június 10., kedd / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Izpitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt tolltollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.

A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 2 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal (17–20), ebből 1 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 26 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran

Üres oldal

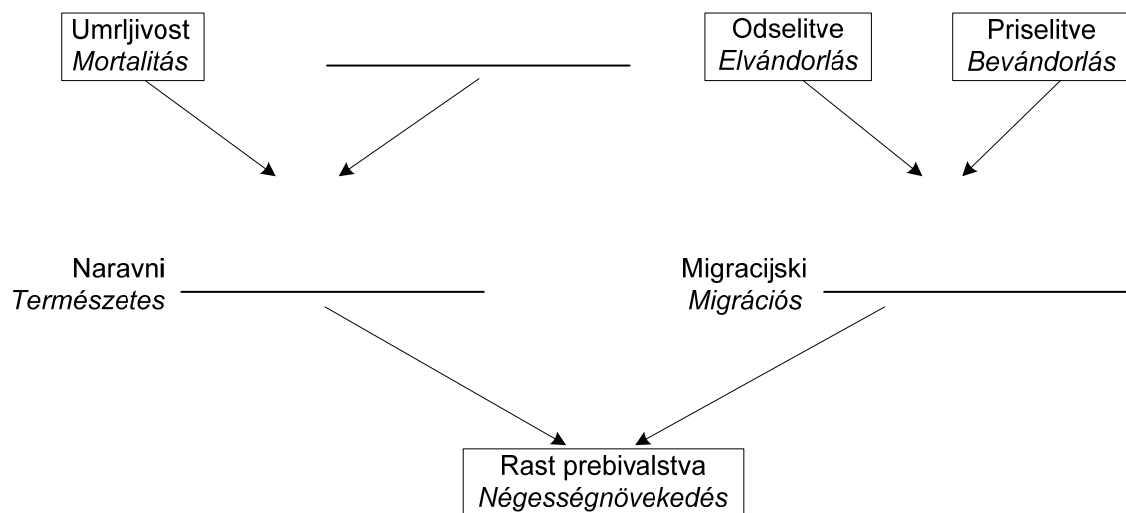
OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obća / Általános földrajz

1. Na sliki so shematsko prikazani vsi pojavi, ki vplivajo na rast števila prebivalcev nekega območja. Na črte vpišite manjkajoče pojme.

A képen minden olyan jelenség ábrázolva van, amely befolyásolja egy térség népességnövekedését. Írja a vonalakra a hiányzó fogalmakat.

(2 točki/pont)

2. K vsaki trditvi napišite vrsto družbene sestave prebivalstva, ki je opisana.

Mindegyik állításhoz írja oda a leírt társadalmi összetétel fajtáját.

V obmejnih vasicah vztrajajo le še kmetje.

A határ menti kis falvakban már csak a parasztgazdák tartanak ki.

V starem delu mesta je veliko muslimanov.

Az óvárosban sok a muzulmán.

Slovencev je v večini naselij več kot 80 %.

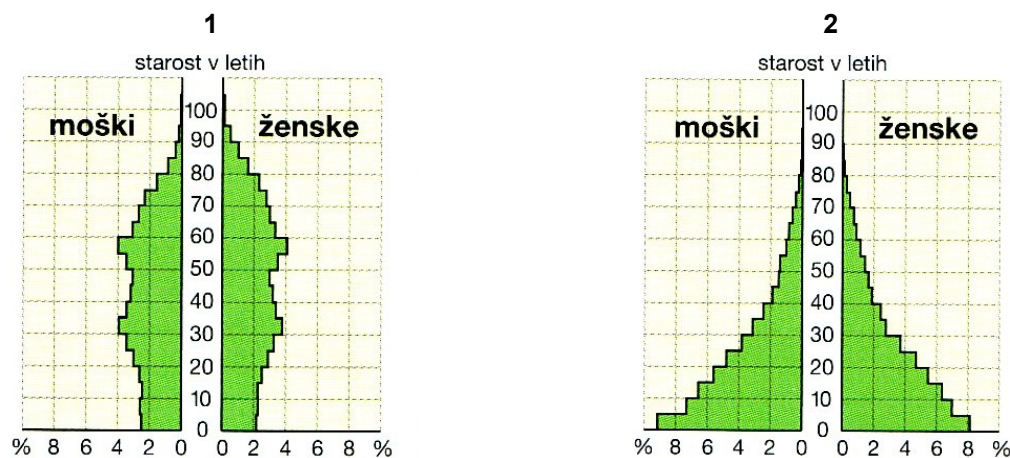
A szlovének száma a települések többségében több mint 80%.

(2 točki/pont)

3. Starostni piramidi 1 in 2 na sliki 1 prikazujeta značilnosti prebivalstva dveh držav. K trditvam pripišite številko starostne piramide, za katero veljajo.

Az 1. és 2. sz. korfák az 1. sz. képen két ország lakosságának jellegzetességeit ábrázolják. Írja az állításokhoz a megfelelő korfa számát.

Slika 1 / 1. sz. kép

(Prirejeno po: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 176. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2010)

- ____ Število prebivalcev v državi počasi upada.
Az országban a lakosság száma lassan csökken.
- ____ Pričakovano trajanje življenja je med najdaljšimi na svetu.
A várt élettartam a leghosszabbak közé tartozik a világon.
- ____ Zaradi demografske eksplozije imajo težave z zagotavljanjem zdravstvene oskrbe.
A népességgrobbanás miatt gondok vannak az egészségügyi ellátás biztosításával.
- ____ Starostna piramida prikazuje prebivalstvo gospodarsko visoko razvite države.
A korfa egy gazdaságilag magasan fejlett ország lakosságát ábrázolja.

(2 točki/pont)

4. Opišite tri vzroke, zaradi katerih se izobraženi strokovnjaki priseljujejo v gospodarsko najbolj razvite države sveta.

Írjon le három olyan okot, amelyek miatt az iskolázott szakemberek a világ gazdaságilag legfejlettebb országaiba vándorolnak.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

5. Po svetu sprožajo valove beguncev politični vzroki in naravne nesreče. Pojasnite na dveh primerih, kako podnebne spremembe vplivajo na porast števila beguncev.

A világon politikai okok és természeti katasztrófák miatt menekültek hullámai indulnak meg. Két példa segítségével magyarázza meg, hogyan hatnak a klímaváltozások a menekültek számának növekedésére.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

Slovenija 1 / Szlovénia 1

6. Promet pomembno vpliva na kakovost zraka v slovenskih kotlinah. Med spodnjimi dejavniki obkrožite tista dva, ki izrazito povečata koncentracije prometnih izpustov v zraku.

A szlovéniai medencékben a közlekedés jelentősen befolyásolja a levegő minőségét. Az alábbi tényezők közül karikázza be azt a kettőt, amelyek kifejezetten növelik a közlekedés által kibocsátott emissziót.

višja nadmorska višina	slabša prevetrenost	oddaljenost od morja
nagyobb tengerszint feletti magasság	rosszabb szellőztetés	a tengertől való távolság

temperaturni obrat	orografske padavine
hőinverzió	orográfiai csapadékok

(2 točki/pont)

7. Slika 1 v barvni prilogi prikazuje zmanjševanje izpustov žveplovega dioksida v Sloveniji. Obkrožite dejavnost, ki vseskozi prispeva največji delež teh izpustov.

A színes melléklet 1. sz. képe a kén-dioxid emissziójának csökkenését mutatja be Szlovéniában. Karikázza be azt a tevékenységet, amely mindvégig a leginkább növeli ezeket az emissziókat.

promet	kmetijstvo	energetika
közlekedés	mezőgazdaság	energetika

(1 točka/pont)

8. Imenujte največje zavarovano območje v Sloveniji in opišite dve pozitivni posledici njegovega obstoja z vidika varstva narave.

Nevezze meg a legnagyobb kiterjedésű védett területet Szlovéniában, és írja le létezésük két pozitív következményét környezetvédelmi szempontból.

Zavarovano območje / Védett terület: _____

Opis / Leírás:

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

9. Slika 2 v barvni prilogi prikazuje kakovost kraških voda in podtalnice v Sloveniji. Napišite ime sedimenta, ki prevladuje na območjih s podtalnico, in opišite tri neustrezna človekova ravnanja, zaradi katerih je kakovost podtalnice v severovzhodni Sloveniji slaba.

A színes melléklet 2. sz. képe a szlovéniai karsztvizek és a talajvíz minőségét ábrázolja.

Írja le annak az üledékes kőzetnek a nevét, amely azokon a területeken az uralkodó, ahol talajvíz van. Röviden írja le az ember három olyan nem megfelelő ténykedését, amelyek miatt Szlovénia északkeleti részén a talajvíz minősége rossz.

Sediment / Üledékes kőzet: _____

Opis / Leírás:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke/pont)

10. Pojasnite vpliv naravnih značilnosti Tržaškega zaliva na ekološko občutljivost morja.

Magyarázza meg a Trieszti-öböl természeti jellegzetességeinek hatását a tenger ökológiai érzékenységeire.

(2 točki/pont)

Slovenija 2 / Szlovénia 2

11. Razložite, kaj pomeni trditev: »Stopnja urbanizacije v Sloveniji je 65 %.«

Magyarázza meg, mit jelent a következő állítás: „Szlovéniában az urbanizáltság aránya 65%.”

(1 točka/pont)

12. K trditvam napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Írja az állításokhoz az IGEN szót, ha az helyes, illetve a NEM szót, ha helytelen.

- _____ Za slovensko poselitev je značilna velika razpršenost naselij.
Szlovénia lakottságára jellemző a települések igen nagy szétszórtsága.
- _____ V podeželskih naseljih se večina prebivalstva ukvarja s kmetijstvom.
A vidéki településekben a lakosság többsége mezőgazdálkodással foglalkozik.
- _____ Po dolinah in hribovjih Predalpskih pokrajin so najbolj razširjene dolge obcestne vasi.
Az előalpesi tájak völgyeiben és középhegységeiben főleg a hosszú utcás falvak vannak elterjedve.
- _____ Suburbanizirana naselja v okolici mest so ohranila svoje prvotne funkcije in videz.
A szuburbanizálódott települések a városok környékén megőrizték elsődleges szerepkörüket és arculatukat.

(2 točki/pont)

13. Obkrožite obliko naselja, ki ga prikazuje slika 3 v barvni prilogi, in opišite značilnost reliefa, ki je omogočila njegov nastanek.

Karikázza be azt a településformát, amelyet a színes melléklet 3. sz. képe ábrázol, valamint írja le a keletkezését elősegítő domborzat jellegzetességeit.

spalno naselje	zaselek	razloženo naselje
alvó település	szer	szétszórt település

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

14. Mesti na levi smiselno povežite s trditvami na desni, tako da pred vsako mesto v levem stolpcu vpišete le eno ustrezno črko iz desnega stolpca.

A bal oldalon található városokat értelemszerűen kösse össze a jobb oldalon található állításokkal úgy, hogy a bal oldalon levő városokhoz írjon kizárólag egy megfelelő betűt a jobb oldali oszlopból.

_____ Murska Sobota / Murszombat

A Leži ob reki Dravinji.
A Dravinja folyó mellett fekszik.

_____ Ptuj

B Je središče Prekmurja.
A Mura-vidék központja.

C Je moderno turistično letovišče.
Modern turisztikai üdülőhely.

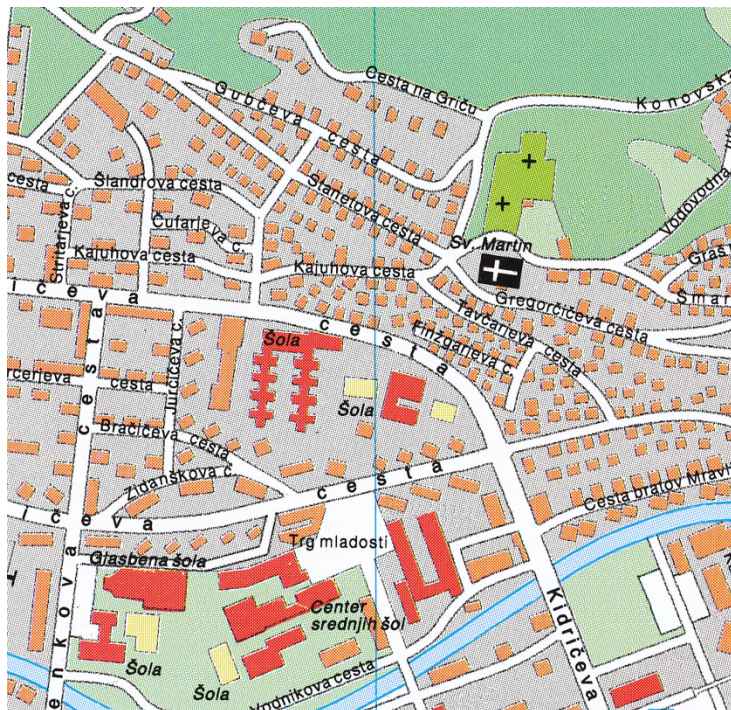
D Ima terme.
Gyógyfürdője van.

E Leži ob najstarejši železniški progi.
A legrégebbi vasút mentén terül el.

(2 točki/pont)

15. S pomočjo slike 2, ki prikazuje del izbranega slovenskega mesta, imenujte dve različni funkciji, ki prevladujeta v tem delu mesta.

A 2. sz. kép segítségével, amely egy kiválasztott szlovén várost ábrázol, írjon le két olyan különböző szerepkört, amelyek uralkodók ebben a városrészben.

Slika 2 / 2. sz. kép

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za šolo in dom, str. 52. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1994)

(1 točka/pont)

16. Na sliki 4 v barvni prilogi je Nova Gorica. Pojasnite, zakaj je to mesto nastalo šele po drugi svetovni vojni, in opišite dve značilnosti, v katerih se poleg starosti razlikuje od starih srednjeveških mest.

A színes melléklet 4. sz. képén Nova Gorica található. Magyarázza meg, miért csak a második világháború után keletkezett a város, valamint írja le azt a két jellegzetességét, amelyek miatt különbözik (a korán kívül) a régi középkori városoktól.

Pojasnitev / Magyarázat: _____

Opis / Leírás:

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

Magyarország 1 / Madžarska 1

17. *Figyelmesen nézze meg a színes melléklet 5. sz. képén bemutatott magyarországi nemzeti parkokat, és oldja meg a feladatokat.*

Pozorno si oglejte sliko 5 v barvni prilogi, ki prikazuje narodne parke na Madžarskem ter rešite nalogo.

Nevezzen meg két középhegységben levő nemzeti parkot.

Napišite imeni dveh narodnih parkov, ki se nahajata v sredogorjih.

1 _____

2 _____

Melyik az a szlovén határ közelében elhelyezkedő nemzeti park, amelyet legkésőbb alakítottak ki, és amelyet ezért a színes melléklet 5. sz. képe sem jelöl még?

Kako se imenuje narodni park v bližini slovenske meje, ki je bil razglašen zadnji in še ni označen na sliki 5 v barvni prilogi?

(2 pont/točki)

18. *Figyelmesen olvassa el az alábbi állításokat. Írja a vonalra az IGEN szót, ha igaz az állítás, illetve a NEM szót, ha az állítás hamis.*

Pozorno preberite spodnje trditve in na črto napišite DA, če je trditev pravilna oziroma NE, če je napačna.

_____ *Magyarország első nemzeti parkja a Hortobágyi Nemzeti Park.*
Najstarejši narodni park na Madžarskem je Narodni park Hortobágy.

_____ *A Hortobágy az Alföld nyugati részén, a Mezőföldön terül el.*
Hortobágy se nahaja v zahodnem predelu makroregije Alföld, v pokrajini Mezőföld.

_____ *Az Alföld nemzeti parkjait sok helyen a vizek áradásai majdnem tökéletes síksággá alakították.*
Narodne parke na področju makroregije Alföld so vodotoki marsikje preoblikovali v skoraj popolno ravnino.

_____ *A Hortobágyon évszázadokon át félnomád pásztorkodással is foglalkoztak.*
V predelu Hortobágy so se stoletja ukvarjali tudi s polnomadsko živinorejo.

(2 pont/točki)

19. *A Hortobágyi Nemzeti Park 1999 óta a világörökség része. Hogyan nevezzük a park legjellemzőbb növényzetét?*

Narodni park Hortobágy je od leta 1999 del svetovne dediščine. Kako imenujemo najznačilnejše rastlinstvo tega parka?

Melyik folyó mentén található?

Ob kateri reki se nahaja?

A Hortobágyi Nemzeti Parkban őrzik az ősi pásztorélet jellegzetes állatait is. Sorolja fel őket.

V Narodnem parku Hortobágy ohranjajo tudi tipične živali prastarega pastirskega življenja. Naštejte jih.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 pont/točki)

20. *Az ember mely tevékenységei veszélyeztették a múlt századokban a táj arculatát? Nevezzen meg kettőt közülük.*

Katere človekove dejavnosti so v preteklih stoletjih ogrožale fiziognomijo pokrajine? Napišite dve taki dejavnosti.

1 _____

2 _____

(2 pont/točki)

21. *Tekintse meg a színes melléklet 6. sz. képét, amelyen a Hortobágy egyik legjellemzőbb része látható. Magyarázza meg az ilyen táj éghajlati jellegzetességeit, valamint írja le az egy ilyen tájban található sótűrő növényzet nevét is.*

Oglejte si sliko 6 v barvni prilogi, ki prikazuje enega najbolj tipičnih predelov Hortobágyja.

Razložite, kakšne so podnebne značilnosti take pokrajine, in navedite slanoljubno rastlinstvo, ki uspeva v taki pokrajini.

(2 pont/točki)

Magyarország 2 / Madžarska 2

22. Tekintse meg a 3. sz. képen az 1, 2 és 3-as számmal jelölt vidéki települések alaprajzát. Írja a számokhoz azt a vidéki településtípust, amelyet az egyes alaprajz ábrázol.

Oglejte si tlorise podeželskih naselij, ki so s številkami 1, 2 in 3 prikazani na sliki 3. K številkam pripišite tip podeželskega naselja, ki ga posamezni tloris prikazuje.

3. sz. kép / Slika 3

(Vir: Makádi M., 2004: A Föld, amelyen élünk, str. 19. Mozaik Kiadó. Szeged)

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

(2 pont/točki)

23. Olvassa el a vidéki településtípusok jellemzőit, majd írja a vonalakra a 22. feladatban megadott 3. sz. képen található alaprajzokra vonatkozó leírás megfelelő számjegyét.

Preberite značilnosti tipov podeželskih naselij in k vsakemu na črto napišite številko pripadajočega tlorisa s slike 3 v nalogi 22.

- A Völgyek, folyók, utak mentén alakul ki. / Nastaja v dolinah, ob rekah in cestah. _____
- B Szabályos úthálózattal rendelkezik. / Ima pravilno izoblikovano cestno omrežje. _____
- C Szabálytalan úthálózatú, legrégibb falutípus. / Tip vasi z nepravilnim cestnim omrežjem. _____

Melyik magyarországi nagytájban található leggyakrabban a C betűjeles településtípus?

V kateri madžarski makroregiji je najpogostejši s črko C označen tip naselja?

A nagytáj neve / Ime makroregije: _____

(2 pont/točki)

24. Magyarországon közel háromezer falu található. A következő százalékok közül válassza ki és karikázza be a falvakban élő lakosság százalékarányát!

Madžarska ima približno tri tisoč vasi. Od spodaj navedenih odstotkov izberite in obkrožite tistega, ki prikazuje delež vaškega prebivalstva.

≈ 15% ≈ 35% ≈ 45% ≈ 55% ≈ 70%

Írja le annak a társadalom-földrajzi folyamatnak a nevét, ami a város funkcióinak terjeszkedését jelenti a közeli vidéki településekre.

Napišite ime družbenogeografskega procesa, ki pomeni širjenje mestnih funkcij v bližnje podeželske kraje.

(2 pont/točki)

25. Írja le, hogyan változik a falvak arculata a 24. feladatban leírt folyamat következtében.

Opišite, kako se spreminja zunanja podoba vasi zaradi procesa, ki ste ga navedli v nalogi 24.

(2 pont/točki)

26. Az Alföld különleges településtípusa a tanya. Írja le, hogyan élnek a tanyasiak.

Posebna oblika poselitve makroregije Alföld je tanya (pristava). Opišite, kako živi tamkajšnje prebivalstvo.

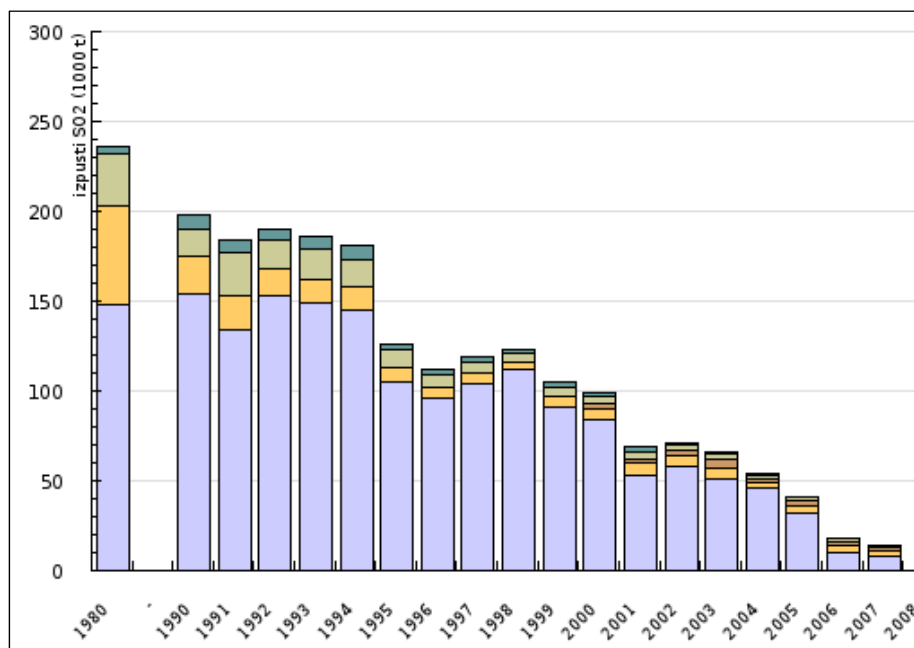
(2 pont/točki)

Prazna stran
Üres oldal

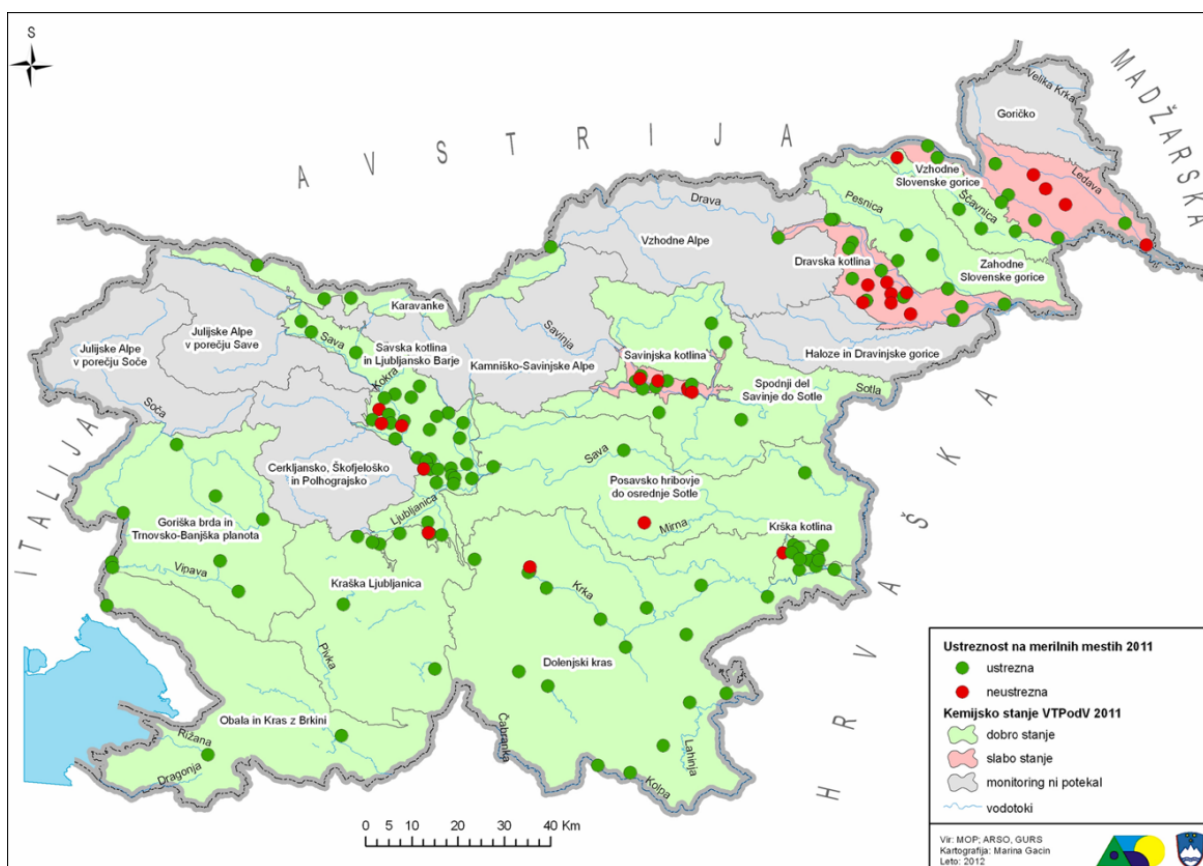

Barvna priloga (k Izpitni poli 2) / Színes melléklet (a 2. feladatlaphoz)

Slika 1 / 1. sz. kép: Prísevek dejavnosti k izpustom žveplovega dioksida v Sloveniji

(Prirejeno po: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=208. Pridobljeno: 4. 2. 2013.)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Gacin, M., in Mihorko, P., 2012: Ocena kemijskega stanja podzemnih voda v Sloveniji v letu 2011, str. 11. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje. Ljubljana)

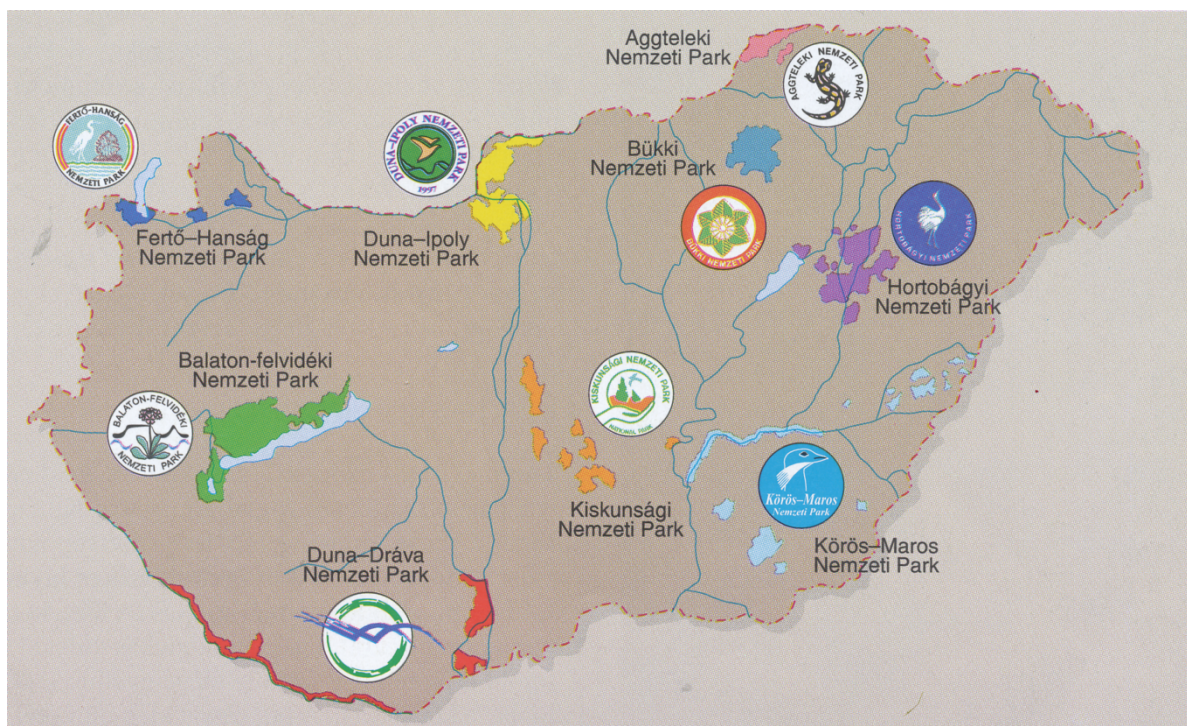
Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 131. Modrijan. Ljubljana)

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: http://beta1.finance-on.net/pics/cache_F2/F23EU_nova_gorica2_el.1164045428.jpg.
Pridobljeno: 4. 2. 2013.)

5. sz. kép / Slika 5

(Vir: Jónás, I., Dr. Kovács, L., és Vízvári, A., 2000: Földrajz, Magyarország földrajza 8, str. 101. Mozaik Oktatási Stúdió. Szeged)

6. sz. kép / Slika 6

(Vir: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hortob%C3%A1gy>. Pridobljeno: 26. 11. 2013.)

Prazna stran

Üres oldal